

Rozpočet EU

sarka.horakova@econ.muni.cz

Rozpočet EU

- ▶ Rozpočet EU slouží k financování politik EU a k finančnímu zajištění fungování Unie jako takové. Nejen charakterem, ale také velikostí se výrazně liší od rozpočtů národních států.
- ▶ Fáze–jako u národních rozpočtů–sestavování, schvalování, plnění, kontrola

Rozpočtové zásady

- ▶ **zásada jednotnosti a věrnosti zachycení**
- ▶ **zásada každoročnosti**
- ▶ **zásada vyrovnanosti**
- ▶ **zásada zúčtovací jednotky**
- ▶ **zásada všeobecnosti**
- ▶ **zásada přesného stanovení**
- ▶ **zásada řádného řízení**
- ▶ **zásada transparentnosti**

Sestavování

- ▶ Rozpočet EU rozdělen na třicet jednu oblast politiky
- ▶ Tato struktura rozpočtu se nazývá sestavování podle činností (activity based budgeting)

Schvalování rozpočtu

- ▶ Po „Lisabonu“ značně jednodušší
- ▶ Orgány a instituce EU předloží své očekávané výdaje do 1.7.
- ▶ Komise vypracuje návrh rozpočtu. Ten musí předložit Parlamentu a Radě do 1.9.

Schvalování rozpočtu

- ▶ **Čtení v Radě:** Rada hlasuje o rozpočtu i případných navržených změnách a posílá jej dál ke schválení Parlamentu do (1.10.)
- ▶ **Čtení v Parlamentu:** Parlament má 42 dnů na to, aby schválil rozpočet během prvního čtení v říjnu nebo může navrhnout změny Radě. Rada pak může schválit rozpočet i s navrženými změnami do 10 dnů.

Schvalování rozpočtu

- ▶ **Smírčí výbor:** svolán, pokud Rada navržené změny neschválí
- ▶ Úkolem do 21 dnů nalézt shodu
- ▶ Pokud není shoda, nový návrh rozpočtu
- ▶ Pokud shoda, Rada a Parlament schvalují do 14 dnů. Parlament může radu přehlasovat.

Změny v rozpočtu

- ▶ **Opravné rozpočty:** Nevyhnutelné, nepředvídatelné a výjimečné okolnosti
- ▶ K zaznamenání výsledku hospodaření z minulého rozpočtového období
- ▶ Stejná rozpočtová a schvalovací procedura jako v případě samotného rozpočtu.

Meziinstitucionální dohoda

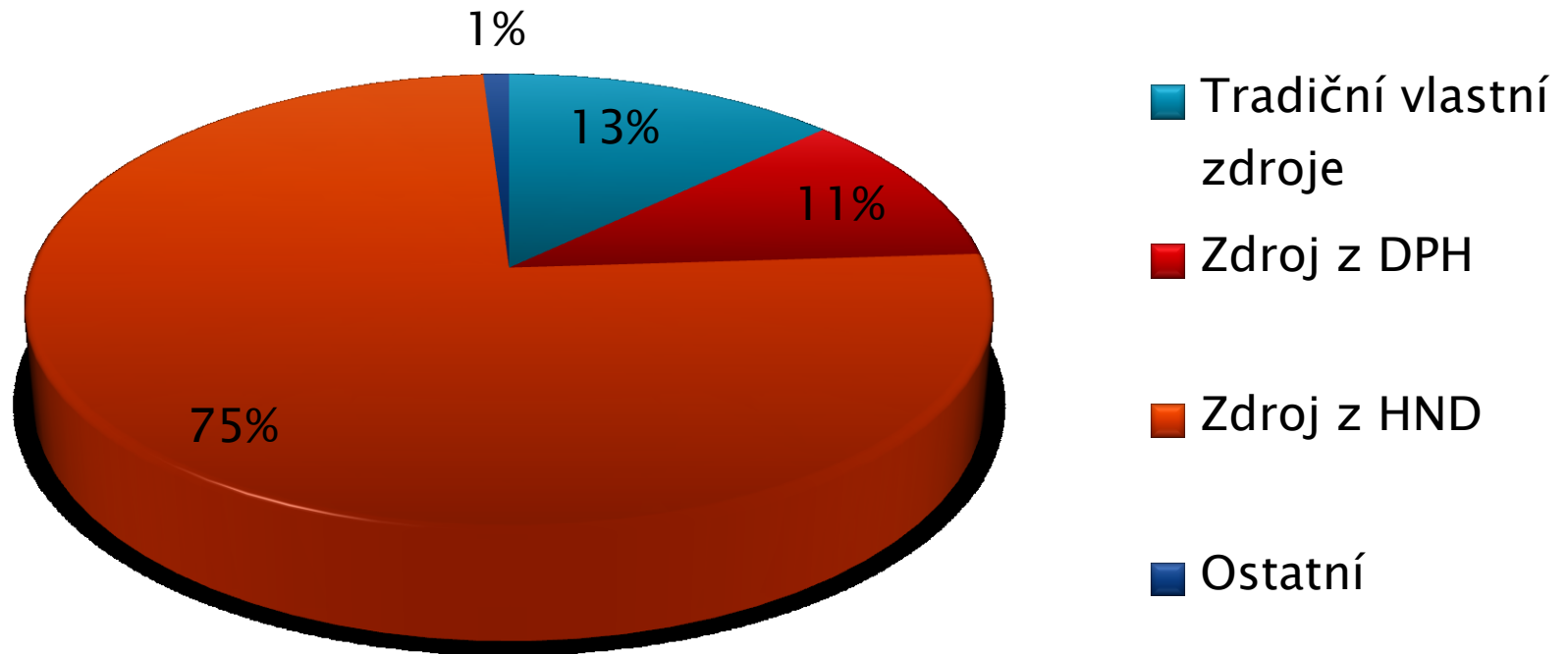
- ▶ Od 1988 mezi Radou, Komisí a Parlamentem současná platí od 1.1.2007
- ▶ „Zkvalitnění“ rozpočtového procesu, větší flexibilita, kontinuita, předvídatelnost
- ▶ Nové nástroje mimo finanční rámec (pro větší flexibilitu) např.: rezerva pro urgentní pomoc, Fond solidarity EU, Nástroj flexibility, Evropská fond pro přizpůsobení se globalizaci

Příjmy

- ▶ Tradiční vlastní zdroje
 - cla z obchodu se třetími zeměmi vybraná podle společného celního sazebníku
 - dávky (cla) uvalené na dovoz zemědělských produktů,
 - dávky uvalené na cukr a izoglukózu
- ▶ Zdroj z DPH
- ▶ Zdroj založená na HND
- ▶ Ostatní–daně funkcionářů, pokuty, apod.

Rozložení vlastních zdrojů

Historie vlastních zdrojů

- ▶ 1970–Lucemburská dohoda, zavedení systému vlastních zdrojů
- ▶ Zemědělské dávky a cla, 10% na inkasní náklady
- ▶ 3.zdroj z DPH, kvůli harmonizaci až od 1980, 1% ze základu
- ▶ 80.léta–krize–nízké příjmy, SZP 60–70% výdajů, vstup chudších členů, Britský rabat (výjimka Německo)
- ▶ 1988–4.zdroj HNP/HND, 1. finanční perspektiva

Historie vlastních zdrojů

- ▶ Významným mezníkem Agenda 2000– příprava na největší rozšíření (východní)
- ▶ Strop vlastních zdrojů 1,27% HNP
- ▶ Z 10% → 25% na inkasní náklady
- ▶ Britský rabat zachován–kromě Německa vyjednány další výjimky pro Švédsko, Rakousko a Nizozemí (1 / 4 původně vyměřené částky)
- ▶ Max základ z DPH 0,75%, v roce 2004 0,5%
- ▶ Zavedena metodika ESA 95, HNP→HND, vlastní zdroje přepočteny na 1,23% HND

Současný systém vlastních zdrojů

- ▶ Max základ DPH 0,30% (neustály pokles), 4 země (Něm, Rak, Niz, Šve) odvádí méně(0,15 ; 0,225; 0,10 ; 0,10)
- ▶ Snížení odvodu HND u Švédska o 150 mil. Euro, u Nizozemska o 605 mil. euro (2007–2013)
- ▶ další úpravy britské slevy–z výpočtu vyloučeny nezemědělské výdaje členů z daného roku, zaváděno v letech 2009 –2011 postupně. Celkové náklady pro Spojené království vyplývající z této změny nepřesáhnou 10,5 mld eur (pro 2007–2013)
- ▶ Strop pro vlastní zdroje 1,23% HND

Finanční perspektivy

- ▶ Výdaje EU jsou od roku 1988 plánovány prostřednictvím víceletých finančních rámců (perspektiv)
- ▶ 1988–1992, 1993–1999, 2000–2006, 2007–2013
- ▶ Jasně stanovené výdajové stropy, větší předvídatelnost, flexibilita, rozpočtová disciplína

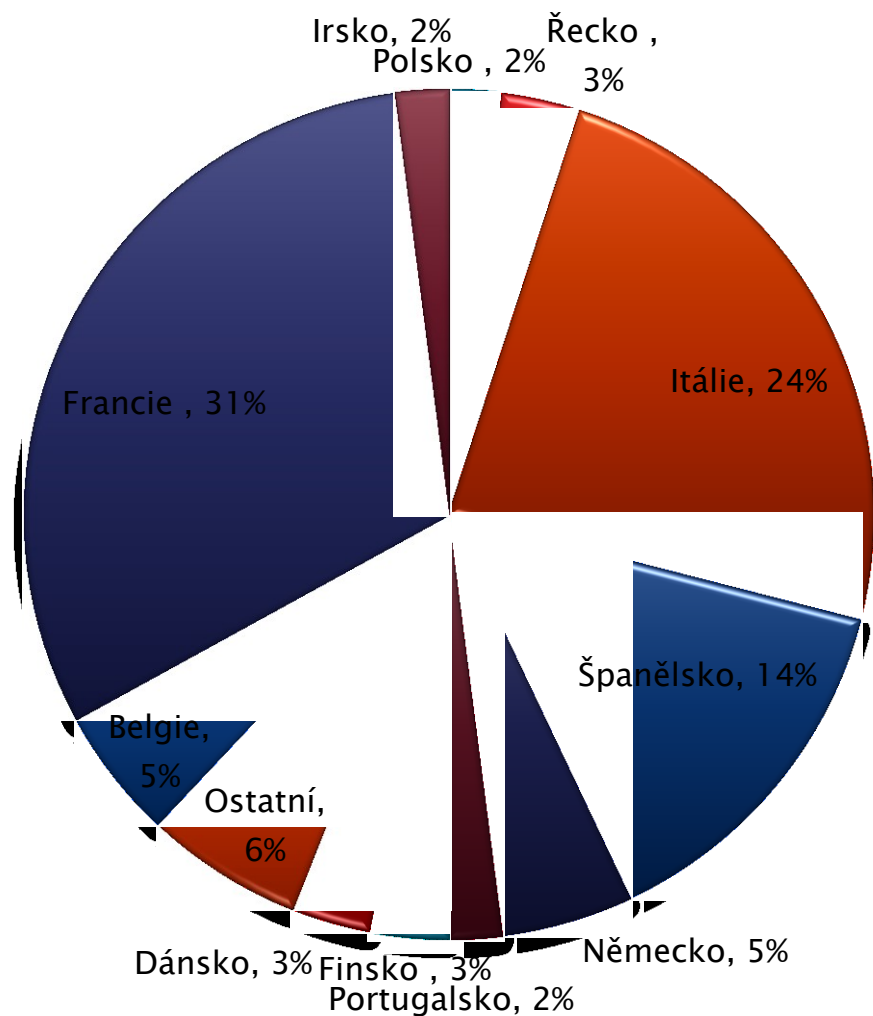
Britský rabat

- ▶ Tvoří součást systém vlastních zdrojů
- ▶ Má kompenzovat rozpočtovou „nespravedlnost“ vůči VB
- ▶ ekonomika VB dosahovala v roce 1984 jen 90,6% HDP ES
- ▶ Zemědělský sektor VB představoval 4% HDP země
- ▶ Výdaje na CAP tvořily v roce 1984 80% rozpočtu
- ▶ Zaveden 1986, ve Fontainbleau, M.Tatcher–“Give me my money back!”

Britský rabat

- ▶ VB je vráceno 66% jejího čistého příspěvku
- ▶ Náklady nese zbylých 26 členů, ne však všichni stejně (viz výjimka pro Něm, Rak, Šve a Niz)
- ▶ Za rok 2010 činil britský rabat 4 mld euro

Financování britského rabatu

Argumenty pro a proti rabatu

- ▶ „rabat je anomálie, ale vznikl z ještě větší anomálie SZP“
- ▶ I po odečtení rabatu je 4. Největším čistým plátcem do rozpočtu EU
- ▶ Bez reformy SZP se rabatu nevzdá
- ▶ Všichni daňoví poplatníci EU se musí skládat na 5 % zaměstnanců v zemědělství
- ▶ Ze SZP profitují hl. velké zemědělské komplexy
- ▶ Ať si Francie dotuje své zemědělce z národních prostředků
- ▶ EU by se mělo podílet na odstraňování následků války
- ▶ Snaha vytvořit homogenní ekonomické prostředí v zemědělství EU s centrálními subwencemi
- ▶ Švédsko produkuje jen 2 % HDP v zemědělství a přispívá více než VB
- ▶ VB již není chudý člen EU
- ▶ VB a další země prosadila zrušení subvencí do výroby a zavedení přímých plateb proti vůli Francie – na tahu je VB, aby udělala ústupek v rabatu.

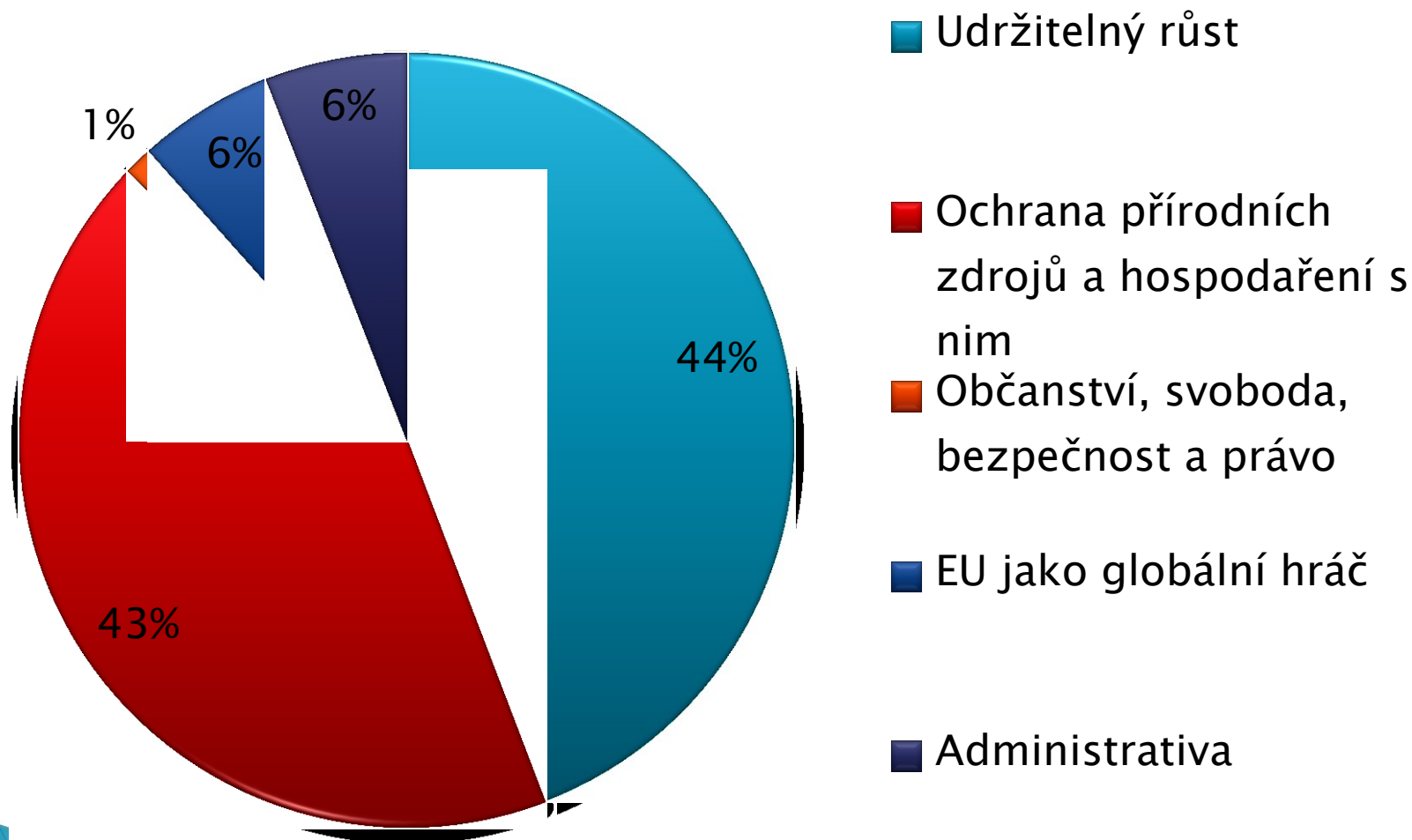
Velká Británie

Francie

Výdaje

- ▶ Financované činnosti a projekty odrážejí stanovené priority, na kterých se shodly všechny členské státy
- ▶ princip subsidiarity
- ▶ Příděly na závazky X Příděly na platby

Výdaje rozpočtu EU (2007–2013)

Priority 2007–2013

- ▶ 864,3 mld. Euro
- ▶ Růst a zaměstnanost–snaha o posílení ekonomického růstu a vytvoření nových pracovních míst, z každého eura 8 centů na růst
- ▶ Udržitelný růst není možný bez snižování rozdílu mezi regiony–strukturální/kohezní politika, 36 centů z eura

Priority 2007–2013

- ▶ **Přírodní zdroje**–kvalita a „rozumná cena“ zemědělské produkce, ochrana prostředí, ochrana zemědělců, 43 centů z eura
- ▶ **Svoboda, bezpečnost a právo**–boj proti terorismu, organizovanému zločinu, nelegálním přistěhovalcům, spolupráce zemí ve výměně informací a společnému postupu, 1 cent z eura ..
- ▶ **Občanství**–495 mil obyvatel, různých kultur a jazyka, ochrana kulturních hodnot, ochrana zdraví a spotřebitele, 1 cent z eura

Priority 2007–2013

- ▶ **Globální hráč**–dopad vynaložených prostředků se neomezuje na území EU, EU poskytuje finanční pomoc jak při přírodních katastrofách, tak dlouhodobě nejméně rozvinutým zemím či budoucím členům, 6 centů z eura
- ▶ (Kromě dlouhodobé pomoci poskytuje EU finance z Evropského rozvojového fondu–země ATP)
- ▶ **Administrativa**–mzdy, náklady na budovy, 6 centů

Plnění rozpočtu

- ▶ Plnou zodpovědnost nese Komise
- ▶ V praxi pro většinu prostředků (76%) sdílené řízení–hospodaření přísluší spíše příslušným orgánům členských států
- ▶ Komise musí získat zpět prostředky, které byly vyplaceny neoprávněně
- ▶ Členské státy mají stejnou zodpovědnost za řádné hospodaření, musejí spolupracovat s Komisí a OLAFem

Interní kontrola

- ▶ Ze strany Komise – generálních ředitelství & členské země
- ▶ Od roku 2002 – výroční zpráva o činnosti

Externí kontrola–EÚD

- ▶ Založen 1975, sídlo v Lucemburku, 27 členů
- ▶ „kontrolovat, zda finanční prostředky EU pocházející od daňových poplatníků jsou řádně vybírány a zda jsou vynakládány v souladu s právními předpisy, hospodárně a pro plánovaný účel.“
- ▶ má právo prověřovat jakoukoli osobu nebo organizaci, která nakládá s finančními prostředky EU, běžně provádí kontroly přímo „na místě“

EÚD

- ▶ Nezávislý, ale úzká spolupráce s ostatními institucemi
- ▶ napomáhá Evropskému parlamentu a Radě–každoročně předkládá revizní zprávu o uplynulém finančním roce
- ▶ Účetní dvůr nemůže podnikat žádné právní kroky–“trestat“.

Externí kontrola–OLAF

- ▶ Evropský úřad pro boj proti podvodům/Office européen de lutte anti-fraude
- ▶ Vznik v roce 1999, nezávislý, organizačně podléhá Komisi
- ▶ Monitoring podvodů v oblasti cel, chybného užívání dotací a daňových úniků, boj proti korupci
- ▶ Pro zajímavost:
<http://zpravy.e15.cz/zahranicni/ekonomika/auditori-odmitaji-schvalit-rozpocet-eu-za-minuly-rok>

Politická kontrola

- ▶ Finální kontrola–schválení závěrečného účtu
- ▶ Schvaluje parlament–3 možnosti:
 - závěrečný účet schválí,
 - schválení odročí
 - nebo jej neschválí.

ČR v EU

- ▶ Členem od roku 2004
- ▶ Čistým příjemcem
- ▶ Nejevíce čerpáme ze strukturálních fondů
- ▶ Za rok 2010 jsme získali z rozpočtu EU 144,8 mld. Kč
- ▶ http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/tiskove_zpravy_ministerstva_60149.html?year=2011

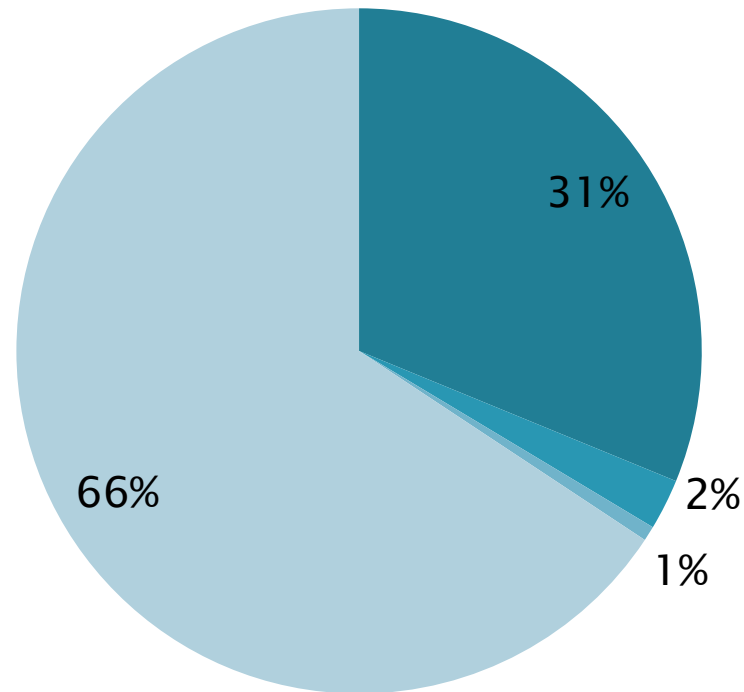
Struktura příjmů ČR z rozpočtu v roce 2010

■ Zemědělství a Rozvoj venkova

■ Vnitřní politiky

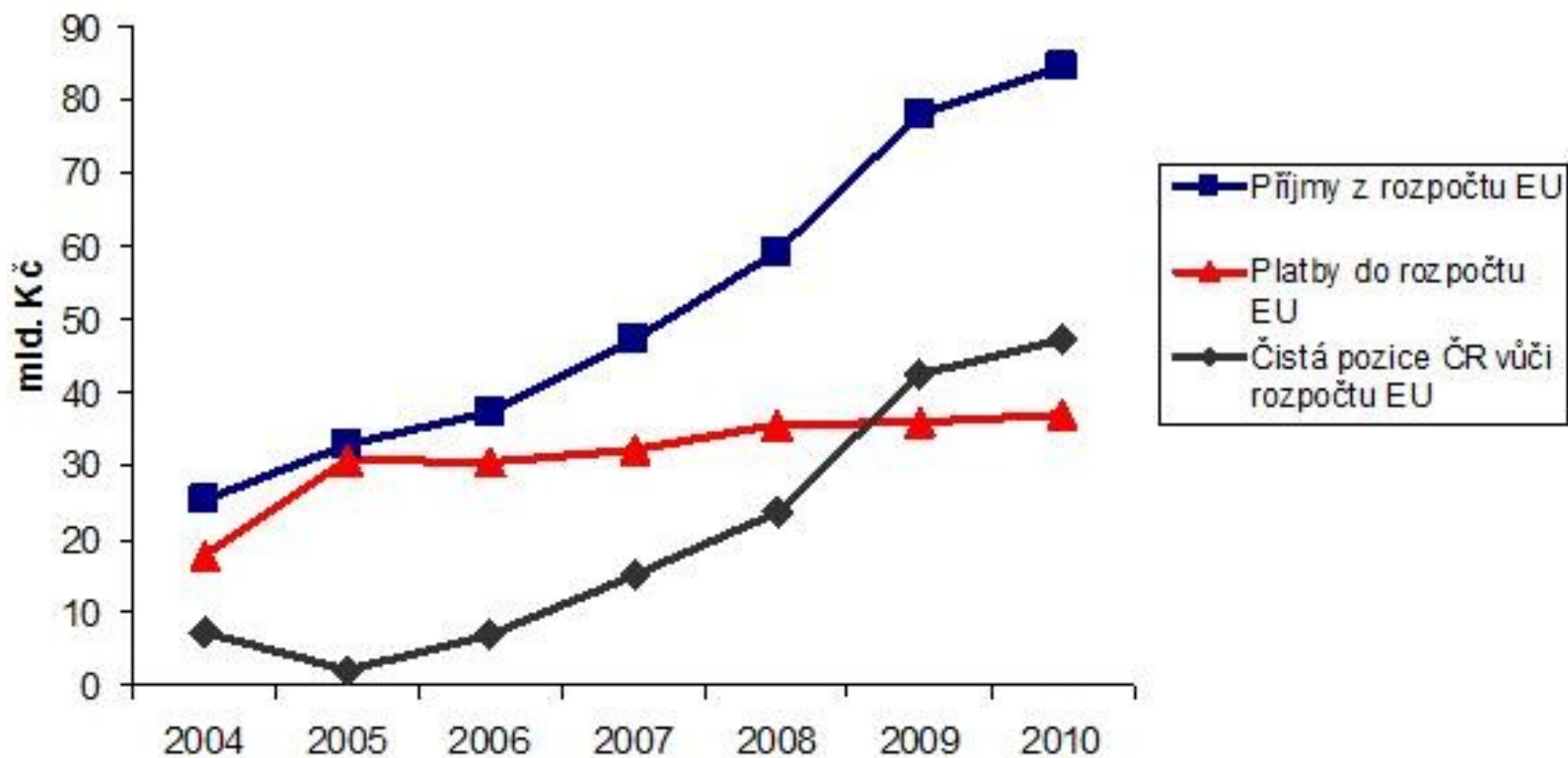
■ Předvstupní nástroje

■ Strukturální fondy a Kohezní fond

Vývoj čisté pozice ČR

Vývoj příjmů z rozpočtu a odvodů do rozpočtu EU
v letech 2004-2010 (mld. Kč)

Debata nad novými zdroji rozpočtu

- **Požadavky na nové zdroje:**
- musejí více vycházet z evropského práva a více se vázat k cílům,
- nové zdroje musejí přesahovat hranice jednoho státu a pokrývat prostor společného trhu,
- harmonizovaný základu daně musí zaručit, že bude uplatňována v celé EU stejně,
- příjmy z nových zdrojů by měly, pokud možno, plynout do EU mimo národní rozpočty,
- musí být uplatňována spravedlivě a nezavádět další korekce rozpočtu,
- výběr nové daně nesmí představovat další administrativní výdaje.

Návrhy „evropských“ daní

- ▶ zdanění evropského finančního sektoru,
- ▶ daně plynoucí z obchodu s povolenkami na emise skleníkových plynů,
- ▶ poplatek z letecké přepravy,
- ▶ evropská daň z přidané hodnoty,
- ▶ evropská energetická daň.